

Hitler békeszózata nehéz helyzetbe hozta Franciaországot a leszerelési konferencián

Francia gondok

A külföldi sajtó mindenütt osztatlan elismeréssel adózik a német kancellár higgadt beszédének. -- Németország örömmámorban uszík és bizik a jövőben

A politikában is vannak váratlan fordulatok. Hitler beszéde is ezt bizonyítja. Két nappal ezelőtt még ökölboszorult kezek meredtek Németország felé s ma az egész világ tapsol neki. Csak Franciaország nem, amelyik nehezebb helyzetbe került a leszerelési konferencián, mint amilyenben eddig volt. Ez is váratlan fordulat. Mit hozhat a holnap? Ki tudja?

Megtapsolják a szociáldemokratákat

Berlin, máj. 18.
A berlini lapok érdekes újabb epizódokat közölnek a birodalmi gyűlésről, valamint Hitler beszédéről. Hitler egyórás beszéde után az ülés legizgalmasabb percei következtek. A náci és a centrum részéről benyújtott indítványt, amely a Reichstag egységes állásfoglalását fejezi ki, mint a parlamenti frakcióknak együttérzését a kancellár szavaival, Goering elnök szavazásra bocsátja. Az indítványt az összes pártok elfogadták. Mindenki a szociáldemokrata padsorok felé tekint, mert csak az ő magatartásuk lehet kétértelmű és a legnagyobb meglepetésre Loeb a szociáldemokrata frakció vezetője is feláll és utána a többi hetven képviselő is felemelkedik. Áll az egész parlament és ami még a világháború óta nem fordult elő, egységesen szavaz az egész német parlament.

A világháború első napjai óta nem láttott ilyen jelenetet a német parlament. A világháborús óráknak lelkesedéséhez hasonlít az az örömmámor, amely ebben a pillanatban végigárad a zsúfolt üléstermen. A tapsvihar és a lelkesedés most már nemcsak a kancellárnak, nemcsak a kormány táborának, hanem a Hitlernek behódolt szociáldemokráciának is szól.

A karzaton énekelni kezdenek. A Deutschland, Deutschland über alles hangjai zúgnak végig az ünnepi díszű Krollopera hatalmas nézőterén a karzatokon. Énekelnek a képviselők is. Felemelkedik a nemzeti szociálistákól kezdve a szociáldemokratákig mindenki.

Washington és Páris

Párisból jelentik: Hitler beszédét jóindulattal tartózkodással fogadták a francia politikai körök és az egész párisi sajtó. Altalában békülékeny hangunak tartják a kancellár kijelentéseit és az a felfogás, hogy

német külpolitika irányváltozáson megy keresztül és áttér a régi diplomáciai tárgyalások módszerére.

Egészen kedvezően fogadnák a francia kormánykörök a beszédet, ha biztosak volnának abban, hogy ez a német kormány politikai törekvéseinek igazi kifejezője. Minden esetre egyelőre bevárják a genfi tárgyalásokat, mert az a hiedelem, hogy ott fog ki-

derülni Németország tulajdonképeni szándéka.

Roosevelt rádió hallgatja Hitler beszédét

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök, aki fiatal korában hosszabb ideig volt Németországban, is, jól tud németül titkársága kíséretében hallgatta végig Hitler beszédének rádió közvetítését annak ellenére, hogy az amerikai időszámítás szerint a kora hajnali órákban hangzott el. Roosevelt, valamint a Fehér Ház és az amerikai kormány nagy tetszéssel fogadták a német kancellár kijelentéseit.

Megingott Franciaország helyzete a leszerelési konferencián

Genf, máj. 18.
A leszerelési értekezlet körében Hitler beszéde konsternációt, illetve nagy zavart okozott. A francia csoport már is azt konstatalhatta, hogy Németország nemzetközi helyzete javult és Franciaországnak a leszerelési konferencián elért kedvező pozíciója megingott Hitler nyilatkozatának következtében.

Európai államfők válasza Roosevelt béke-üzenetére

Románia békét akar — táviratozta Károly király az amerikai elnöknek

György angol király és Lebrun francia köztársasági elnök táviratilag válaszoltak a békeszózatra

Bukarestből jelentik: A király tegnap délből kapta meg Roosevelt rádiogrammban küldött békeszózatát. Az uralkodó azonnal magához kérte Vaida miniszterelnököt aki Titulescu távollétében a külügyi tárcát is vezeti és megbizta a válasz megfogalmazásával. Románia békét akar és éppen ezért szívesen üdvözlö Roosevelt békeszózatát.

Newyork, máj. 18.

Roosevelt elnök békekiáltványára tegnap meg is érkezett sok európai ország uralkodójától és kormányától a válasz.

György angol király a következő táviratot küldte:

— Köszönöm a fontos üzenetet, amelyet kormányomnál azonnal közöltem megfontolás céljából.

Páris, máj. 18.

Lebrun francia köztársasági elnök az alábbi választ küldte:

— Köszönöm közlését és nem akarom elmulasztani, hogy ne üdvözlöljem azokat a nemes érzéseket amelyek akciójában vettek.

Mai nap

Az ideges világ

Kétségtelen, hogy Hitler beszéde után az egész világ egy kissé megnyugodott, a felkavart szenvedélyek lecsillapodtak. Mondjuk meg nyíltan: mindannyian örülünk, hogy a vihar elvonult.

Amikor Hitler beszéde végigszárgult a levegőben és eljutott franciához, olaszhoz, angolhoz és amerikaihoz egyaránt, első pillanatban valóban arra kellett gondolnunk valamennyiünknek, hogy háboru nem lesz. De az a megnyugvás, amely a beszéd első hallására előtört bennünk, nem állandósult meg bennünk. Nem hiszünk már a szavaknak. A tények mindig meghazudtolták a fogadkozásokat. A berlini fogadkozás sem különb a többi politikai fogadkozásnál, amely eddig a „béke” jegyében hagyta el a diplomaták és politikusok ajkát.

Önkéntelenül tehát arra kell gondolnunk, hogy az a felkavart szenvedély, amely már a békeszerződések megcsinálása óta nőttön-nő, mikor is dagad meg annyira, hogy átlépve a gátat kilép medréből és elárasztja megint a világot? Mert mik is történtek mostanában?

Mussolini négyhatalmi tervezetében első pillanatban őszinte barátsággal egyedül Anglia reagált. Franciaország különböző kifogásokkal késleltette a terv megvalósulását s ez időn belül verekedte hatalomra magát tökéletesen az a hitlerizmus, amely egész új fordulatot adott az európai béke állásának. Hitler barbár intézkedései egyre-másra idegítették el az államokat attól a már napirenden levő gondlattól, hogy a békés kibontakozásért még áldozatokra is hajlandók és a békeszerződések revíziója lehetséges. Egyre-másra kezdtek a revízió elln irni, állásfoglalni és megtörtént a csoda, hogy Angliában maga az angol külügyminiszter intézte el egy szóval az egész revízió kérdését.

Hitler tehát egyet elért: gyanakvással változtatta a világ hatalmasainak szimpatiaját hazája iránt.

Igaz, hogy ez a gyanakvás Hitler tegnapi beszéde után lelohadt, azonban nem valószínű, hogy a hadiszergyárak, ágyu-gyárak annyiba hagyják ezt a lecsendesedni készülő oroszánt. Az az érzésem, hogy sem Skoda, sem Schneider-Creusot, de még talán maga Krupp se örül ennek a „békének” s mindent elkövetnek, hogy mindaz a nagy befektetés, amelyet eddig eszközöltek, — meghozza a kívánt kamatját.

A háboru tehát nem halt meg, csupán kitolódott a határideje. Mert, hogy a háboru nagytőke, amelynek egyetlen konjunktúrális ideje a háborus idők, nem hagyja sokáig nyugodni ezt a csendes, békés időt, az is bizonyos.

Ideges a világ s benne érthetően idegesek az emberek is. Politikusok, közgazdászok, írók és katonák egyaránt. Ahogy Deladier sem tartozik azok közé az emberek közé, akik óvatosak a kijelentéseikben. Ha nagyon a mélyére tekintünk, nincs különbség a között, amit Deladier, vagy Hitler mondott. Deladier szerint mindent elkövetett Franciaország, hogy határait gépekkel és nem emberekkel védje meg. Hitler nem akarja a háborút, de meálázkodni sohse fog. A két nyilatkozat lényege mégis csak a fegyverkezés, amelynek végső célja a háboru és vámszedői a hadiszergyárak kapzsi kapitalistái.

Ezt látom én most Hitler berlini beszéde után és az a hitem, hogy a vihar nem múlt el végleg, csupán elvonult. Ideiglenesen.

Hogy mikor gyűlnek össze a vészes fellegek és mikor borul be felettünk az ég és mikor dörög, villámlik és jégesik — nem tudjuk. Most még nem. De hogy egyszer itt lesz a fejünk fölött a vihar, — bizonyos.

Ezért nyugtalan ma a világ s ezért idegesek benne az emberek.

Belefulladt a Körösbe Elestd. nél két cigányleány

Felfordult a vizen a zsufolt csónak

Nagyvárad, máj. 18.

Az élesdi csendőrség tragikus szerencsétlenségről tett jelentést a nagyvárad-i ügyészségnek. Alsólugos községnél a Sebes Körösön egy cigányokkal megrakodott csónak akart átkelni. A tulsufolt csónak me-

netközben felborult.

és utasai a vízbe estek. Néhányan ki-

kecmeregtek, két fiatal cigányleány: a 19 éves But Anna és a 20 éves Varga Gizi azonban a Körösbe fulladtak.

Holttesteiket később kihalászták, az uszui tudó legények és az élesdi körorvos megá-

lapította, hogy a halált fulladás okozta.

Az ügyészség megadta a temetési en-

gedélyt.

Ha a társak nem egyeznek

Fejszével ütötte le üzlettársát egy bukaresti kereskedő

Bukarest, máj. 18.

Krester Max és Leibu Dávid kereskedőknek közös üzletük volt az egyik bukaresti külvárosban. A két társ között nagyon ki-

éleződött viszony keletkezett egy üzleti ügy-

ből kifolyólag. Zárás után mindketten haza-

mentek még pedig ellentétes irányba. Kres-

ter legnagyobb meglepetésére azonban az egyik sötét zugból előugrott a társa. Kabátja alól fejszét rántott ki és azzal négy csapást mért a megrémült kereskedő fejére. Krester vérbe borítva zuhant le az ucca köz-

vezetére. A járókelők elfogták az elvetemült

merénylőt és átadták a rendőrségnek.

Kétsúlyos fegyveres incidens a román-bolgár határon

A granicsárok agyonlőtték egy menekülő bolgár kommunistát

Bukarest, máj. 18.

Néhány nappal ezelőtt két incidens játszódott le a bolgár-román határon. Egy bolgár kommunista miután megszökött a börtönből, román területre akart átjönni. Azt az alkalmat használta fel erre, mikor a granicsárok szokott gyakorlataikat végezték és fegyvereik gulákba voltak rakva. A szö-

kevény elemelt egy puskát és a határ felé

futott. Menekülés közben azonban észrevet-

ték és több lövést adtak le rá, amelyek halálosan megsebesítették.

A másik incidens azért keletkezett, mert mikor a román határőrök egy bolgár szökevényt elfogtak, a bolgár granicsárok kiakarták szabadítani honfitársukat és puska-

tussal támadtak a román granicsárokra.

Nemsokára segítség érkezett, mire a bolgá-

rok sietve átmenekültek a határon.

Egy minta vő

Meggyilkolta anyósát: elítélték, hazament: meggyilkolta apósát

A lugosi törvényszék 12 évi fegyházra ítélte

Lugos, máj. 18.

A lugosi törvényszék most ítélkezett Bumba János földműves felett, aki a Facset melletti Zolt községben verekezés közben

meggyilkolta anyósát. Elítélték és amikor büntetését kitöltötte, hazament és apósát is meggyilkolta. A lugosi törvényszék 12 évi fegyházra ítélte a kétszeres gyilkost.

Végrehajtó ur, ne olyan bevesen

Tovább járja Sepsiszentgyörgyöt stráfszekérrel Cosma adóvégrehajtó

Sepsiszentgyörgy, máj. 18.

Legutóbb irtunk Cosma László adóvégrehajtó viselt dolgairól. A cikk miatt Cosma megharagudott és megfenyegette sepsiszentgyörgyi lapárusítónkat. Ez természetesen nem riaszt bennünket vissza attól, hogy ne folytassuk az adóvégrehajtó ur tulkapásainak közlését.

Május 15-én ugyanis Cosma ismét megjelent a Calugareni-uccában egy nagy stráfszekérrel és több segéd-végrehajtó társaságában. Kádárék kapuja előtt, majd a szomszédba Pál Józseféhez látogatott el. Csak két kisgyermek volt odahaza, az apa és anyja a mezőn szorgoskodtak, de a gyermekek legnagyobb rémületére Cosma elrohant a vi-

a holmikat. A szomszédok közbelépésére mégis várt addig, amíg Pálék hazajöttek. A szegény Pálné valahonnan kétszáz lejt kerített kölcsön és ezt átadta Cosmának, aki a pénzt elvette, de ennek ellenére ki akarta üríteni Pálék ruhásszekrényét és ha egyik humánusabban gondolkodó kollégája körbe nem lép, fel is pakolta volna a szegény emberek utolsó ruhadarabjait is.

Kíváncsiak vagyunk, hogy a pénzügyigazgató ur tudomással bír-e Cosma végrehajtó behajtási módszereiről, amellyel nem használ a kincstárnak sem, ellenben Sepsiszentgyörgy egész lakosságát sikerült elke-

serítenie.

A vadon leánya

Tehát el lehetett intézni az engedélyt arra, hogy az ő fegyveres csapata átvonuljon a gyarmaton, sőt az sem volt nehéz, hogy a toborzott fegyveres benszülött csapat biztosítására egy csapat rendes benszülött belga katona is kivonuljon, melynek két nap múlva kellett hozzájuk csatlakoznia, a rengetegben.

Az expedíció céljának a tudományos kutatást jelölték meg, kiváltképpen azt, hogy az okapit, a Congo vadonjának ezt a ritka lakóját, akarják tanulmányozni s ha lehet foglyul ejteni. Nem volt szokatlan, sőt elkerülhetetlen és szükséges volt, hogy fegyveres csapattal utaznak a Pana-folyón túl fekvő fölfedezetlen és meghódítatlan tartományokon át...

Dyke átfutotta a híreket. Az első részben (hazai dolgokat tárgyalt kizárólag) semmi sem volt ami felkeltse érdeklődését. Az a gyilkosság, amely három hónapra kötötte le legutóbb a napi sajtót, elintéződött. Különböző ipari sztrájkok fenyegették, vagy javában folytak vagy bevégeződtek. Skóciában vasuti szerencsétlenség történt. Elhunyt egy ismert sport-előkelő. Egy gépmadár, amely Croydonból Brüsszelbe repült, a tengerbe zuhant. Két utasa, pilótája és gépe-sze odafulladtak.

A másik rész a gyarmati ügyeknek volt szentelve. Ongyilkosságot követett el egy híres partmelléki milliós. Ciklont jelentettek Durbanból ahol jelentős károkat okozott. Egyiptomban újra kitört a lázadás. Három kommunista izgatót tartóztattak le Johannesburgban és a Juba-földön zavargások voltak. Ez az utóbbi és a legutolsó kapta meg Dyke érdeklődését, — hogy a Kenya-beli rendőrfőnököt, Richard Thompson or-nagyot, két nappal ezelőtt Nairobiban meggyilkolták alkalmasint benszülöttek.

Dyke mély sóhajással tette le a papírlapot az asztalra. Ismerte Thompson-t. Nagyon jó barátok voltak a kelet-afrikai hadjárat alatt. Kiváló sportember volt, biztos lővő, kitűnő poló-játékos, bátor, becsületes katona és kevés értékesebb ember volt nála-nál akár katonai, akár polgári ügyekben. Kivált, ami a benszülöttekkel kapcsolatos ügyeket illeti.

Meggyilkolták, benszülöttek... Utalás, hogy a gyilkosság a benszülöttek nyugtalanságával függ össze, ahogy ezt már Blundell Matthews is említette találkozásukkor, hat héttel ezelőtt. Bizonyos, hogy valami készül. Zendülés Egyiptomban, kommunista szervezkedés a tengerparton, több zavargás a Juba-földön...

— Olvasta a hírt Thompsonról, a Kenya-beli rendőrfőnökről? — kérdezte egyszerre a doktor. Most tisztogatta meg éppen a töltő-tollát.

— Hogyne, régi jó barátom volt, — felelte Dyke. — Kevés ilyen derék embert láttam. Mérhétetlenül sajnálom.

A doktor rokonszenvező tekintetet vetett rá:

— Engem is lesújt. A háború előtt volt szerencsém megismerkedni vele. Sikertű ember volt. De nem is sejtettem, hogy a rendőrséggel volt összeköttetésben.

— Kerületi biztos volt akkor Lombani-ban.

— Ugy van. Az volt, gondolom, mikor megismerekedtünk. Szegény ember. Részletek azonban nincsenek. Veszélyes szolgálat a rendőrségé mostanában, mikor annyi izgatás folyik a kormány ellen. Ugy látszik, ez az izgalom általános az egész kontinensen. Aligha tévedek, hogy a háborúra lehet hártani az egészet...

(Folyt. köv.)

4 mérkőzés lesz vasarnap a Nemzeti Bainokságban

Bukarest, máj. 18.

Az A. csoportban a Crisana a ploesti Tricolorral játszik Nagyváradon. A Soimi pedig Szebenben látja vendégül a Romániát. (Az A. csoport kiesési derbije. Ha a Romá-

nia vereséget szenved, úgy már csak a csoda mentheti meg az utolsó helytől). A B. csoportban a Venus—Brasovia meccset Bukarestben, a TMTE—AMTE mérkőzést Temesváron játsszák le.

Nagybányán lesz a ligabajnoki elődöntő, Szatmáron a középdöntő

A nagyváradai Törekvésnek kötelessége, de a kerület érdeke is, hogy a mérkőzés Nagyváradon legyen

Szatmár, máj. 18.

Ismeretes, hogy a kolozsvári liga május 21-re tűzte ki a ligabajnoki elődöntőket, amelyek során a szatmári és szigeti kerületek bajnokainak kell megütközni a továbbjutásért.

A mérkőzés színhelyéért nagy harc folyt le a szatmári és szigeti kerület között, mely most a szatmári kerület győzelmével végződött.

A liga ugyanis ma reggel táviratban úgy

rendelkezett, hogy az elődöntő Nagybányán lesz és a mérkőzés megrendezésével Hossu Romulus kapitányt, a szatmári kerület elnökét bizta meg.

A vasárnapi elődöntőn tehát a nagybányai pályán taálkozik a Tricolor, a szatmári kerület bajnoka a MSE-vel, a szigeti kerület bajnokával, míg ennek a mérkőzésnek a győztese a következő vasárnap a nagyváradai bajnok Törekvessel játszik középdöntőt, az eddigiek szerint a szatmári pályán.

A Ferencváros és az Austria közös angol turára készülnek

Sárosi és Sindelar, Korányi és Nausch egy csapatban

Bécs, máj. 18.

Meisl Hugó, az osztrák sportdiplomata megegyezett Chapman-nal, az Arsenal híres menedzserével, hogy a bécsi Ausztria és a budapesti Ferencváros egyszerre szerepel Angliában. Az Arsenal pályáján az első mérkőzést a Ferencváros játssza a Chelsea ellen és ezt követné az Arsenal—Ausztria találkozó.

A Ferencváros és Ausztria turájának további állomásai Liverpool, Manchester és

Glasgow lesznek.

A kiszívgott hírek szerint a glasgowi mérkőzéseken az Austria Mock, Sárosi, Gall fedezetsorral és Molzer, Takács II. Sindelar, Stroh, Viertel csatársorral állana fel, míg viszont a Ferencváros Korányi—Nausch hátvédpárral és a csatársor közepén Sindelarral szerepelne.

A Ferencváros és Austria közös turája mindenesetre nagyon érdekes sporteseménynek ígérkezik.

Julius 26-án Varsóban játszik a lengyel-román válogatott mérkőzést

Bukarest, máj. 18.

A román—lengye válogatott labdarúgó mérkőzés időpontját és helyét a két szövetség véglegesen megállapította. A nemzetközi

meccs július 26-án Varsóban lesz. A román csapat hazafelé jövet Csernovic válogatottjával is játszik egy mérkőzést.

Eletbelépett az ötszázalékos sportadó eltörléséről szóló rendelet

Lényeges megkönnyítést jelent az egyesületeknek az adó eltörlése

Nagyvárad, máj. 18.

A parlamenti képviselők közül alakult Sportblokk még a közelmúltban a Kamara egyik ülésén törvényjavaslatot terjesztett be az 5 százalékos állami sportadó eltörlésére vonatkozólag. A Kamara meg is szavazta annak idején a javaslatot és most — mint értesülünk — az életbe is lépett. A Monitorul Oficial május 8-iki 52-ik száma teljes részletében

közi a rendeletet, amely azonban csakis az UFSR kötelékébe tartozó affliált egyesületeknek adja meg a kedvezményt, mely az egyesületek köreiben osztatlan örömet keltett. A váradai kerületi alszövetség átiratokban fogja értesíteni az érdekelteket és ismerteti a módját annak, hogy miképpen alkalmazzák a törvényt.

Kerületi sejtekben szervezték meg Váradon a kommunista mozgalmat

Megállapították a röpcédulák szerzőinek és a tüntetések előkészítőinek kilétét. A letartóztatottak névsora. -- Balázs Emil volt a kommunista-párt vezére Nagyváradon? -- Milyen szerepe volt G. Böske városi tisztviselőnek

Nagyvárad, máj. 18. Jelentettük, hogy dr. Egry Gergely polgármester felfüggesztette állásától G. Böske városi tisztviselőt, aki kommunista szervezkedés gyanújába keveredett. Megírtuk az is, hogy a nagyváradi sziguranca újabb letartóztatásokat eszközölt, Kolozsváron pedig letartóztatták a kommunista mozgalomból jólismert Balázs Emilt.

A sziguranca most fejezte be a vizsgálatot az újabb kommunista szervezkedés ügyében és annak eredményéről a következő érdekes részleteket hozták a nyilvánosságra:

A sziguranca megállapítása szerint a nagyváradi kommunistáknak a tél folyamán történt internálása után a kommunista párt központja Balázs Emilt bízta meg a nagyváradi és biharmegyei blokk és ifjú kommunista párt vezetésével és újjászervezésével. Balázs Emil nyolc kerületre osztotta a várost minden kerület élére egy vezetőt és egy szűk körű bizottságot delegált. Biharmegyén kívül még három megyében szervezte újjá Balázs Emil a kommunista pártot.

A sziguranca megállapította azt is, hogy Balázs Emil rendezte meg a január 10-én a színház előtt lejátszódott munkanélküli tüntetést. Balázs Emil volt az összes Nagyváradon szétszórt kommunista röpiratok értelmi szerzője és

ezeket a röpiratokat G. Böske sokszorosította volna a városházi írógépben. 1931-ben Balázs Emil Párisban tartózkodott de G. Böskevel állandó levelezésben állott. Később a kommunista párt kizárta tagjai sorából Balázs Emilt azzal az indoklással, hogy párisi tartózkodása alatt levelezésben állott vele és ezt az igazolólevelet találták meg azután a sziguranca közgei Balázs Emilnél.

A rendőrség további megállapítása szerint a nyolc kommunista kerület vezetői a következők voltak: Roth László kereskedősegéd, Nagy Ferenc cipész, Perl Sámuel asztalos, Perl Sámuel kereskedősegéd, Schützberger Magda fésűgyári munkás, Aiglitz Zoltán, Vankos József és Szénási Gyula.

Az ifjumunkások vezetője Vankos József, az ifjumunkásnőké Schützberger Magda volt. Az utolsó hetekben szétszórt röpiratokat ők ketten szerkesztették meg, a röpiratokat pedig Szénási Gyula, Schützberger

Ilona, Roth László, Pollák József és Friedmann Sámuelné szórták szét a vársóban. A röpiratszerkesztő bizottság Friedmann Sámuelné lakásában tartotta üléseit.

A május 1-én a Széles uca vashidnál rendezett tüntetést Roth László szervezte meg.

Néhány héttel ezelőtt Balázs Emil elutazott Nagyváradról és a kommunista moz-

galom irányítását másvalakinek adta át, ainek nevét azonban a nyomozás érdekében egyelőre nem hozzák nyilvánosságra.

A rendőrség a nyomozás adatai alapján érintkezésbe lépett a csendőrszárnyparancsnoksággal és a nyomozást Biharmegyére is kiterjesztik.

A letartóztatott kommunistákat ma délután adják át az ügyészségnek.

Megkezdtek Genfben a kommunista lázadási per tárgyalását

Ítélet csak pár nap múlva várható

Bern, máj. 18. Emlékeztet még az a véres kimenetelű forradalmi megmozdulás, amely a múlt év novemberében játszódott le Genfben. A véres tettek megszervezése miatt 18 kommunistát helyeztek vád alá. A berni esküdt-

szék tegnap kezdte meg hatalmas érdeklődés mellett a svájci lázadók bűnügyét. A délután folyamán helyszíni szemlét tartottak, majd megkezdődött a tanúk kihallgatása. Ítélet csak pár nap múlva várható.

Nem is idegen kulccsal...

200 ezer lejt loptak el a nagybányai erdőgondnokságtól

Nagybánya, máj. 18. Titokzatos és igen kényes gyanúsításra okot adó lopás ügyében nyomoz a nagybányai rendőrség.

Május 13-ra virradó reggel a nagybányai erdőgondnokság hivatalának tisztviselői arra a meglepő felfedezésre jutottak, hogy az iroda helyiségében levő Wertheim-kasszából hiányzik 200.000 lej, amely összeg azelőtt való nap még hiánytalanul meg volt. Az esetet azonnal jelentették a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást.

Egyelőre annyit sikerült kideríteni, hogy a kasszát nem álkulccsal, hanem annak saját kulcsával nyitották ki és miután a benne

levő pénzt kiemelték, ismét bezárták. A lopást minden bizonnyal éjszaka követte el a tettes, aki kétséget kizáróan a helyzettel ismerős és az erdőgondnokság irodájába bejáratos, esetleg egyenesen onnan való ember lehetett.

Az erdőgondnokság, amely a legnagyobb erővel folytatja a nyomozást, már sejti, hogy ki a tettes, bővebb részleteket azonban a további nyomozás érdekében nem hozhat nyilvánosságra. Azonban rövid időn belül sikerül a fölöttébb titokzatos lopást teljes részletességében kideríteni és ha a rendőrség gyanúja beigazolódik, komoly szenzáció kerülhet napvilágra.

RADIOMŰSOR

PÉNTEK

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána: Gramofon. 10: Előadás. Utána gramofon. 12.05: Gramofon. 1.30: Előadás. 8.30: A rádió diáklőrája. 4: Előadás. 5.36: Cigányzene. 5 és 45: Elbeszélés, gyorsírótanfolyam. 6.40: Magyar népdal. 7.25: Ének zongora kísérettel. 8: Terménytőzsdei árak. 8.10: Vigjáték-előadás a stúdióból. Utána körülbelül 10.10: Hírek. Majd cigányzenekar. 11.30: Jazz énekkel kísérvé.

SZOMBAT

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 10: Felolvasás. Közben gramofon. 12.05: Szalonzene. 1: Időjelzés és időjárásjelentés. Utána zongora énekkel. 4: Meseóra. 5: Operett-részletek. 6: Rádióamatőrpost. 6.30: Cigányzene. 7.15: Terménytőzsdei árak. 7.25: Opera. 3 felvonásban és 5 képben. Turandot. Szünetekben: Külföldi negyedóra. Hírek. Előadás után gramofon.

Eltűnt, vagy megölték

Fantasztikus körülmények között tűnt el egy gazdag radnai aggastyán

Radna, máj. 18.

Különös eltűnés ügyében indította meg a nyomozást a radnai csendőrség. Szombat este óta nem látták Papp Béla 73 éves jómodu kereskedőt s az a gyanu, hogy bűnténynek esett áldozatul. Az idős ember szombaton este 11 óra tájban ittas állapotban a radnai állomás épületében tartózkodott és egy Georgescu nevű lippai detektív ajánlkozott, hogy hazakíséri, nehogy bántódása essék. Mielőtt azonban erre sor kerülhetett volna, előkerült valahonnan Jasu Miron diák, a radnai állomásfőnök fia, aki kérte a detektívet, hogy ne kísérelje haza az öregot, mert az eltalál a lakásáig egyedül is. Hogy ezután mi történt, azt senki sem tudja. Papp Béla kibotorkált az állomás épületéből és azóta nem látták.

Az eltűnéssel kapcsolatban furcsa dolgokról suttognak Radnán. Az idős ember állítólag természetellenes viszonyt folytatott volna egy radnai állami főtisztviselő fiával és a fiu teljesen hatalmában tartotta az aggastyánt, akitől állandóan nagyobb összegű pénzt zsarolt, sőt rá akarta venni Papp Bélát, hogy egyik házát irassa rá.

Jelentkeztek a csendőrségen tanúk, akik azt vallották, hogy tudtak az aggastyán és a flatalember közötti szokatlan kapcsolatról, sőt az eltűnt kereskedő leánya olyan bizonyítékokat terjesztett a csendőrség elé, amelyek igazolni látszanak a fiu bűntényét. A csendőrség ezirányban is kiterjesztette a vizsgálatot és nincs kizárva, hogy Papp Béla szombaton valamilyen sötét bűnténynek esett áldozatul.

A nagyvárad szőlőhegyen ma már mindenki gyanus szemmel nézi egymást

Nincs már nyom se

A rendőrség több olyan adatnak utott a birtokába, amelyből reméli, hogy a közeli napok meghozzák a sikert. -- A hegyen lakók idegenkednek a tanuzástól
Meg van az a vetélytárs, csak a gyilkos hiányzik

Nagyvárad, máj. 18.

A szőlőhegyi gyilkosság nyomozása teljes eréllyel folyik tovább. A rendőrség állandó permanenciában van és dr. Popovici Valér rendőrkezes külön is utasította a bűnügyi osztály közgeit, hogy minden erejüket vessék latba a gyilkos kézrekerítésére.

Mit vallott Bozsó?

Tegnap számunkban megírtuk, hogy az első gyanúsítottat, Bozsó Sándor napszámot őrizetbe vette a rendőrség. Ez a Bozsó azzal tette magát gyanússá, hogy ő is az Angol Kert előtt hallgatta a zenét, amikor Jám-bor Imre és társasága a vendéglőből kijött. Bozsó is a nyomukba szegődött és amikor Tódor Vincellér megkérdezte, hogy hova megy, azt felelte: „Temetésre“.

Bozsó a rendőrségen kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy azért mondotta, hogy temetésre megy, mert Jám-bor és társasága az uton

énekelt helyett kornyikáltak és ő tréfából mondta, hogy temetésre mennek.

Bozsó kabátján gyanus foltok voltak. A rendőrség feltevése szerint ezek vérművek, de a pontos analízis megejtése végett átadták a fővegyészi hivatalnak és amíg ez nem ad véleményt, nem helyezik szabadlábra.

Húzódóznak az emberek a tanuzástól

A nyomozást nagyon megnehezíti az, hogy a szőlőhegyi emberek félnek vallani és szégyennek tartják azt, ha tanuszkodni kell. Legjellemzőbb példa erre egy Vincellérné esete, akit tanunak idéztek be a rendőrségre és

elment sirva panaszkodni Fodor rendőr igazgató lakására, hogy ő vele milyen szégyen történt.

az által, hogy a rendőrségre idézték.

A rendőrség ezuton is figyelmeztet mindenkit, hogy ha a legcsekélyebb adatot is tudja, jelentse be a rendőrségen és ne idegenkedjék, mert a bűntény felderítésének elősegítése minden polgárnak kötelessége.

Ujabb fordulatok

A tegnapi napon egyébként szenzációs új fordulat következett be. Bővebb felvilágosítást a rendőrség nem adott ki a vizsgálat újabb fordulatáról, annyit azonban sikerült megtudnunk, hogy

a rendőrség megtalálta azt a nőt, akivel Jám-bor Imre utolsó estéjén együtt volt. Ennek a leánynak a vallomása új irányt ad a nyomozásnak.

A leánynak ugyanis Jám-bor Imre elmondotta volna, hogy egyik riválisa halálal fenyegette meg. A rendőrség megállapította a vetélytárs kilétét, aki az egyik közeli faluban bír illetőséggel és

táviratú utasítást adtak az előállítására. Ennek a gyanúsítottnak a kihallgatásától a rendőrség nagyon sokat vár.

Megtalálta a rendőrség annak a pántlikának az eredetét is, amit a gyilkosság színhelyén találtak.

Erre vonatkozólag nem adtak ki a nyomozás érdekében bővebb felvilágosítást.

Házkutatások, de eredmény nincs

Házkutatást tartottak a gyilkosság felfedezőjének: Mihének a házában is. Mihe ki hallgatásakor elmondotta, hogy munkába igyekezett, amikor a holttestet felfedezte.

Legelőször a cseledékonyvet vette észre, amelynek nyitott lapjait lengette a szél.

A házkutatás alkalmával Mihéneknél egy véres mellényt találtak,

azonban megállapítást nyert, hogy a véres ruhadarabnak semmi köze a gyilkossághoz.

Szabadon engedték a rendőrségről az utolsó gyanúsítottat is.

Tegnap délután a detektívek felkísérték a rendőrségre az egyik fiatalember, akivel

Jám-bor Imre vasárnap délután a Váradi-korcsmában mulatott. A fiatalember teljes alibit igazolt és kihallgatása után el is bocsájtották a rendőrségről.

Szabadon engedték Bozsót is, akit a „temetésre megyek“ kijelentése miatt gyanúsítottak.

A rendőrség fogdájában most már egyetlen gyanúsított sincs a gyilkossággal kapcsolatban.

Hát ez mi?

Belga hadgyakorlatok a német határ mentén

Brüsszel, máj. 18.

A belga hadgyakorlatok két nap múlva kezdődnek meg. A hadműveleteket maga a nemzetszolgálati miniszter irányítja. A német határ közelében levő Devorloo város mellett manővereken a hadügyminiszter személyesen is részt vesz. A hadgyakorlatok általában olyan méretűek lesznek, amilyen még nem volt Belgiumban.

Amerikában

3300 millió dollárt közmunkákra fordítanak Pénz nem lévén új adókat vezetnek be

Washington, máj. 18.

Roosevelt elnök nagy beszéde mondott tegnap a parlamentben, amelyben felhatalmazást kért 3300 millió dollár előirányzására óriási méretű közmunkák végrehajtása céljából. Egyszersmind engedélyt kért az egész ipart felölelő egységesítési és együttműködési mozgalom megszervezésére, mely-

nek főcélja új üzemek létesítése, a munkahét megrövidítése és a végzetes tultermelés megakadályozása lesz.

Mivel a hatalmas összeg előteremtésére más mód nincsen, Roosevelt elnök azt ajánlotta, hogy új adónemeket vezessenek be, a melyekből legalább újabb 500 milliót lehet előteremteni.

Konstancában

Nagyszabású kommunista szervezkedés nyomára jutott a rendőrség

Konstanca, máj. 18.

A konstancai állambiztonsági hivatal nagyszabású kommunista szervezkedés ügyében vezetett be a nyomozást. Az éj folyamán ugyanis nagymennyiségű rőpiratot osztottak szét a periferiákon, de ugyancsak számos

lázító iratot szórtak szét a 13-as tüzér, valamint a 9-es huszárezred laktanyájának az udvarán is. A sziguranca teljes apparátussal nyomoz a tettesek után és máris számos letartóztatás történt.

A váradi Kávés Szindikátus viharos gyűlése

Nagyvárad, máj. 18.

A nagyvárad kávé és vendéglős szindikátus viharos közgyűlést tartott. Nemrégiben ugyanis a keresztény vendéglősök külön szindikátust akartak alakítani Neagu Traján vasuti vendéglős elnöke alatt, később letettek erről a szándékukról, beolvadtak a másik szindikátusba, de az eddigi elnököt Wégner Mórt ki akarták buktatni és Neagut megválasztani. A gyűlés igen viharos atmoszférában folyt le, Wégner elnök

ugyanis követelte a tagoktól beszédett díjakról az elszámolást Neagutól.

Az új vezetőséget titkos szavazással választották meg. Wégner Mór és Fándrich Zoltán eddigi elnökökkel szemben az ellenzék Neagu Trajánt és Goldfeder Józsefet jelölte. Readtak összesen 119 szavazatot, a melyből 14 szótöbbséggel Wégner Mórt és a régi vezetőség többi tagjait választották meg újra.

Az összes tombolanyerők jelentkeztek

Legutóbbi tombolajátékunk 15 nyerője már valamennyien jelentkeztek. A már közzölt 10 nyerő mellett ujabban a következő olvasóink jelentkeztek s vették át az őket megillető nyereményeket:

1932. sz. Egy svájci ébresztőóra, nyerte Tamás Márton, Bánffyhunyad.

3412. sz. 4 kötetes regénysorozatot nyerte Miskolczi Károly, Ákos.

2567. sz. Egy 6 személyes vizeskészet, nyerte Darabont Sándorné, Bihar.

1465. sz. Egy kefekészlet, nyerte Má-

tyás Pál, Csokaj.

3968. sz. A férfi nyári öltönyt nyerte Havasi Lajos, Nagyenyed.

Mindenki örömmel fogadta a kedvezményt, amely értékes ajándéknyereményhez juttatta.

A most folyó tombolajátéknál már 20 nyeremény van. Négy nap múlva lejár és kezdődik ismét a legújabb tombola újabb 20 értékes nyereménnyel, amire már ezuttal felhívjuk olvasóink figyelmét.

Felmentette a hadbíróóság Érvasad hét román lakosát

A védő azzal érvelt, hogy rossz hatást tenne, ha a „legbahazafiasabb község lakosait a bíróság elítelné”

Kolozsvár, máj. 18.

Nem mindennapi ügyben állott a Szilágymegyei Érvasad község két román lakosa a kolozsvári hadbíróóság előtt. A vád az volt ellenük, hogy hatósági közegeket sértettek meg. Tekintettel arra, hogy Érvasad határzónában fekszik, így ügyük a hadbíróóság elé került.

Az ügyben az történt, hogy még 1930. szeptemberében földosztás alkalmával Virgil Teodorescu agronomot súlyos szavakkal illeték, amiért sokan nem kaptak a kiszabott földből. Az agronom feljelentésére a csendőrség bevizsgálása alapján hét román pa-

raszt ellen emelt vádat a katonai ügyész.

A parasztok tagadták a vádat. Az agronom vallomásaiban nem tudta határozottan állítani, hogy kik voltak, akik őt sértették. Az ügyész súlyos büntetést kért. A védő dr. Coroianu Gyula érdekes érveléssel kérte a vádlottak felmentését. A képviselő-védő elmondta, hogy a tiszta román lakosságú Érvasad lakosai egész Szilágymegye leghazafiasabb érzelmű románjai és nagyon rossz hatást tenne, ha a hadbíróóság elítelné őket olyan ügyben, amelyben nem is bűnösök.

A hadbíróóság rövid tanácskozás után mind a hét vádlottat felmentette.

Még mindig nem állott helyre a rend Kolozsváron

Felfüggesztette az egyetemi tanács a jogászegyesület működését

Riadókészültségben a rendőrség a vasgárdisták mai tárgyalásán

Kolozsvár, máj. 18.

Az egyetemi zavargások után a rend is a béke is még mindig nem állt helyre. 24 egyetemi hallgató közül eddig 19-et szabadon bocsátottak, de valamennyiüket hazatoloncolják, mint olyanokat, akik a város békéjét veszélyeztetik. A jogi fakultás hallgatói memorandumot juttattak el a rektorhoz, melyben azonosítják magukat az orvos hallgatókkal és amennyiben a letartóztatottakat nem helyezik szabadlábra, úgy sztrájkba lépnek.

Az egyetemi tanács válaszul a következő

döntéseket hozta: a joghallgatók egyesületét felfüggeszti, mert szolidaritást vállaltak a rendbontókkal és az egyesület választmányi tagjai ellen fegyelmi eljárást indítanak. A szigorú döntés nagy elkeseredést keltett az egyetemi hallgatók körében.

A vasgárdisták ügyében egyébként ma tartják meg a gyorsított eljárást. A mai napon az egész rendőrség riadó készültségbe helyezkedett hogy az esetleges tüntetéseket leszereljük.

Életfogytiglani fegyházra ítélte a törvényszék a temesvári rablógyilkost

Temesvár, máj. 18.

Néhány hónappal ezelőtt kegyetlen gyilkosság történt Temesvár határában a Bega partján levő Avea sertéshizlaldában. Oravecz piaci árus nyolcéves kislányát, Sabikát bestiális módon fojtották meg. Száját zsebkenővel kötözték be, majd a kislányt dunna alá dugták, mellére nehéz koffert állítottak. A bestiális gyilkosok

ezután ellopták Oraveczéknak a lakásban elrejtett nagyösszeget készpénzét.

A gyanu előbb Oraveczék szüleiére, a kislány nagyszüleiére terelődött, később azonban elfogták az igazi tetteseket, suhancok-

Meglojtotta a dunnáva! Oravecz piaci árus 8 éves leánykáját

ból álló bandát. A rablógyilkos társaság vezére Benczek János volt, cinkostársai pedig Farkas Antal és Szabó Illés.

A temesvári törvényszék most tárgyalta a bestiális rablógyilkosok ügyét. Benczek János felháborítóan cinikus módon viselkedett a tárgyalás alatt és a megbánás legkisebb jelét sem mutatta. A törvényszék a legsúlyosabb büntetéssel

életfogytiglani fegyházra ítélte Benczek Jánost,

cinkostársai közül Farkas Antalt 3, Szabó Illést 2 évi fegyházbüntetésre ítélték.

Tudja-e...

...hogy Párisban egyesület alakult meg, amely a szaporodást propagálja. Egy szemfüles újságíró most egy statisztikát állított össze, amelyből az tűnik ki, hogy a főbizottság 345 nős tagja közül egyötödnek nincsen gyermeke, három ötödének meg csak 1 gyermeke van.

...hogy Dr. Brewster az első orvos, ki repülőgépen látogatja betegeit. Az amerikai Nebraska államban 80 kilométeres körzet betegeit látogatja meg egy delelőtt folyamán.

...hogy egy francia tudós kiszámította hogy a föld 300 kilométeres levegőrétege 5100 billió tonna nyomást gyakorol a föld felületére és az ott levő tárgyakra.

...hogy Los-Angelesben harmonika versenyt tartottak ezer résztvevő jelenlétével. Az első díjat 8 résztvevőből álló csoport nyerte. Ezek egyszerre játszottak egy óriási, négy méter hosszú szájharmónikán, a közönség tomboló tetszése mellett.

...hogy az amszterdami ékszerkereskedők nyerskrumpliban helyezik el a gyémántokat, mert megállapították, hogy a gyémántok csillogása élénkebbé válik a krumpli nedvek hatása alatt.

FILMPALACE

Premier pénteken
Emil Jannings és
Anna Sten titolsó
nagy alakítása!!

„Viharzó
szenvedély” 12, 14, 17
és 22 lejes
helyárak!

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem
valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leíeri
csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

ÜZLETVEZETŐT keres a csatári Hanyga szövetkezet. Bővebb felvilágosítást nyújt az Igazgatóság. 598

LACIKONYHA és hajóhinta eladó. Ertekezni Fecske-uca 13 sz. Krammer. 619

PETROLGÁZFŐZŐGÉP különlegességek

„Kronprinz” Matador 800.- lei
„Sitara-Royal” — 400.- lei
„Haller” Superior — 250.- lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfőzők-ről stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

TISZTESÉGESES fiu kiutónak felvétetik Goldstein írógépvállalat, Váradi Zsigmond ucca 25. 618

KEFEKÖTŐ segédet keresek, Cim a kiadóban. 615

LAKASBERLETI szerződés nyomtatványok kaphatók Pásztor Ede papírkereskedésében, Nagyváradon.

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyvárad Friss Újság és az Erdélyi Magyarország árusításához, úgy helyben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

MEGBIZHATÓ rendes ember jó keresettel újságárusításra felvétetik. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

ROMÁN társalgási órát vennék kelt áron. Cimet kiadóra kérek.

MAKULATURA újságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA